

balans in het kort

Uitgave van de Vereniging Balans • voor ouders van kinderen met leer-, ontwikkelings- en gedragsstoornissen

ADD

Korte uitleg over de **aandachtstekortstoornis**

Voorbeeld

Brechje is een rustig, lief meisje van zes. Ze heeft een goed contact met haar ouders en broertje. In groep drie van de basisschool gaat het niet goed. De leerkracht moet Brechje veel te vaak 'bij de les halen'. Het lijkt alsof ze maar wat zit te suffen. Haar aandacht is beter als iets haar interesseert of nieuw is. Zo ontstaat de indruk dat Brechje alleen maar doet waar ze zin in heeft. Toch is ze niet onwillig. Ze wil best presteren, maar het lijkt alsof ze zichzelf er maar niet toe kan dwingen. Thuis merken haar ouders dat zelfs routinebezigheden haar heel veel tijd kosten. Bij het ochtendritueel van wassen en aankleden moet ze voortdurend worden aangespoord.

Wat is ADD?

ADHD wordt meestal in verband gebracht met druk en impulsief gedrag. Minder bekend is dat ADHD in verschillende subtypen kan voorkomen en dat er ook een vorm is waarbij de hyperactiviteit ontbreekt. In de DSM-IV (een internationaal erkend classificatiesysteem van stoornissen) wordt dit *het ADHD-1 subtype* genoemd. In de praktijk wordt het vaak een aandachtstekortstoornis of ADD genoemd.

De problemen

Kinderen met ADD kunnen hun aandacht niet genoeg inzetten bij het leren of gedrag. De grootste problemen doen zich voor met taakgericht werken op school, thuis bij het maken van huiswerk en in de omgang met leeftijdgenoten. Op jonge leeftijd kan ook het aanleren van de dagelijkse routines trager verlopen. De passiviteit en vergeetachtigheid wreken zich bij uitvoering van taken die niet direct in de belangstellingssfeer van het kind liggen. Dit heeft niets te maken met onwil, maar juist met onmacht.

De gevolgen

Omdat kinderen met ADD niet lastig zijn voor hun omgeving, worden hun problemen veel minder snel opgemerkt dan bij kinderen met ADHD. Toch is de kans groot dat zij ernstig lijden onder het niet goed kunnen functioneren, omdat ze er niet in slagen hun aanwezige capaciteiten goed te gebruiken en verder te ontwikkelen. Ze hebben minder grip op hun functioneren dan er van hen wordt verwacht. Daardoor ontwikkelen ze vaak een negatief zelfbeeld.

Diagnose

ADD kan niet worden vastgesteld met bijvoorbeeld bloedonderzoek of een hersenscan. De diagnose wordt gesteld door een gespecialiseerde kinderarts, kinderneuroloog, kinder- en jeugdpsychiater of gz-psycholoog. Die betreft zijn informatie uit gesprekken met de ouders en vragenlijsten over het gedrag van het kind die door ouders en leerkrachten worden ingevuld. De arts gaat na of de problemen al langere tijd bestaan, en of de verschijnselen bij ADHD horen of met een andere stoornis of situatie te maken hebben. Soms is lichamelijk onderzoek nodig als er medicijnen voorgeschreven worden. Voor een diagnose kan via de huisarts of het Bureau Jeugdzorg worden doorverwezen naar een kinderarts of instelling voor geestelijke gezondheidszorg.

De aanpak

Het gedrag van kinderen met ADD kan verbeteren met begrip van mensen uit de omgeving die weten dat het kind niet expres sloom, passief of chaotisch is en het verschil kennen tussen onwil en onmacht. Daarnaast kunnen medicatie en gedragstraining worden ingezet. Bij ADD werken dezelfde psycho-stimulerende medicijnen als bij ADHD. Op dit moment zijn er in Nederland nog geen specifieke gedragsprogramma's voor ADD ontwikkeld.

Aandachtsfuncties

Aandacht wordt in onze hersenen opgewekt door prikkels die door de zintuigen (ogen, oren etc.) uit de buitenwereld worden opgenomen. Om deze prikkels op een juiste manier in de hersenen te kunnen verwerken is aandacht nodig.

- aandacht om gericht informatie op te nemen
- aandacht om een selectie te maken tussen belangrijke en onbelangrijke prikkels
- aandacht om de informatieopname vol te houden en
- aandacht om vervolgens een reactie voor te bereiden en uit te voeren.

Een kind met ADD kan problemen hebben met één van deze aandachtsfuncties, maar heeft vaker te maken met een combinatie.

Regelfuncties

Naast de problemen met de aandacht wordt er bij ADD ook een stoornis verondersteld in de regelfuncties (executieve functies) van de hersenen. Deze worden gebruikt om de informatieverwerking te coördineren en organiseren. Ze zijn belangrijk voor het realiseren van doelgericht en aangepast gedrag. ADD is in feite een stoornis in de functies van aandacht, concentratie en gedragsuitvoering.

Achtergronden

De oorzaken van ADD worden net als bij ADHD gezocht in een afwijkend functioneren van sommige hersengebieden. De overdracht van signalen tussen de zenuwcellen zou daar minder goed verlopen. Het aantal kinderen met ADHD wordt in Nederland gesteld op 3 tot 5 procent. Er zijn geen officiële cijfers over ADD. Meestal is er sprake van een erfelijke aanleg. ADD wordt niet veroorzaakt door een verkeerde opvoeding. Ouders kunnen wel veel doen om de gevolgen van ADD te beperken.

Kenmerken

Kinderen met ADD zijn in het algemeen onopvallende kinderen die kunnen worden getypeerd door:

- te stil en angstig gedrag
- dromerigheid
- passiviteit
- teruggetrokkenheid
- gebrek aan zelfcontrole
- traag leertempo
- te weinig zelfcontrole

Subtype ADD in de DSM-IV

(internationaal psychiatrisch handboek)

Onoplettend type (in Amerika: *ADHD-1 type*)

Moet minstens 6 van de volgende 9 kenmerken hebben:

- maakt slordigheidsfouten
- kan de aandacht niet vasthouden
- lijkt niet te luisteren
- volgt aanwijzingen niet op
- heeft moeite met organiseren
- vermijdt langdurige taken
- raakt dingen kwijt
- wordt gemakkelijk afgeleid
- is vergeetachtig

Deze kenmerken moeten méér dan gemiddeld voorkomen, al langere tijd bestaan en niet veroorzaakt worden door andere (psychiatrische) stoornissen.

Korte uitleg over de **aandachtstekortstoornis**

Uitgave van de Vereniging Balans

Meer lezen: www.balansdigitaal.nl

Landelijk bureau Balans: tel. 030 - 225 50 50